

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Mestvergistingsinstallatie Otterloseweg te Wekerom

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

7 mei 2015 / rapportnummer 3030-08

1. Voorlopig oordeel over het milieueffectrapport

De gemeente Ede heeft het voornemen het bestemmingsplan van een agrarisch perceel (weiland) ter plaatse van Otterloseweg 54-56 te Wekerom te wijzigen naar de bestemming 'bedrijf' zodat op deze locatie een mestvergister kan worden gerealiseerd. Bij deze bestemmingsplanherziening is een plan-milieueffectrapport (verder 'MER') opgesteld. De raad van de gemeente Ede is bevoegd gezag in deze procedure en heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'¹) gevraagd het MER te toetsen.

De onafhankelijke Commissie is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van de informatie in het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeente Ede – besluit over het plan.

Het voorliggende MER is opgesteld voor de bestemmingsplanherziening voor het perceel waar de mestvergister mogelijk gemaakt gaat worden. Het MER geeft duidelijk de lange geschiedenis van het project weer. Het gaat voldoende in op de locatiekeuze. In het MER wordt verwezen naar een studie door DLG² waarin is onderzocht welke locatiealternatieven voor de mestvergister in de gemeente Ede mogelijk zijn. In deze studie heeft de afweging van locaties herleidbaar plaatsgevonden. Op basis van de criteria ruimtegebruik, verkeer, geluid, geur en economie is de keuze voor de nu voorliggende locatie te volgen, daarbij zijn onderscheidende milieuaspecten meegewogen. De effecten van het plan voor landschap zijn in het MER beschreven, de landschappelijke inpassing is gedetailleerd beschreven. Het plan heeft een duidelijke ecologische invalshoek door gebruik te maken van inheemse planten. Ten aanzien van externe veiligheid constateert de Commissie dat in het MER voldoende onderbouwd is dat wordt voldaan aan de wettelijk aan te houden afstanden³.

De Commissie heeft beoordeeld of het MER de informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de besluitvorming over de wijziging van het bestemmingsplan en **signaleert bij deze toetsing een aantal tekortkomingen**. In het MER is uitgegaan van de situatie zoals in de omgevingsvergunning staat, terwijl het bestemmingsplan meer mogelijk maakt. Daarnaast zijn de effecten op geluid, geur en emissies naar de lucht niet op de juiste manier bepaald en mogelijk onderschat. Tot slot is de manier waarop de gevolgen voor de beschermde natuur zijn bepaald niet juist.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen over het bestemmingsplan. De gemeente heeft aangegeven deze aanvulling op te gaan stellen en deze door de Commissie te laten toetsen.

De Commissie heeft kennis genomen van 18 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 20 april 2015 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., bij haar advies betrokken.

¹ De werkwijze van de Commissie m.e.r. vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

² DLG, Advies planologische procedure mestvergistingsinstallatie Otterloseweg 54-56 te Wekerom, 30 augustus 2012.

³ In diverse zienswijzen worden zorgen geuit over de mogelijke veiligheidsrisico's van de te realiseren installatie.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren van deze aanbevelingen essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

2.1 Voornemen

De initiatiefnemer wil een mestvergister realiseren op een perceel dat nu in gebruik is als weiland. Daarom moet de bestemming van dit perceel worden gewijzigd van agrarisch naar een bestemming bedrijf. Het MER moet de effecten hiervan beschrijven met daarnaast de mogelijke maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verkleinen.

Het voorliggende MER is opgesteld voor de bestemmingsplanherziening voor het perceel waar de mestvergister mogelijk gemaakt gaat worden (plangebied) en niet voor het hele agrarische perceel Otterloseweg 54-56. In het MER is echter uitgegaan van de situatie zoals in de omgevingsvergunning⁴ beschreven staat. De vergunning is van toepassing op de gehele onderneming en beslaat daarmee een groter gebied dan het plangebied.

De Commissie is van mening dat er binnen de ruimte die het bestemmingsplan biedt meer mogelijk is dan het MER nu beschrijft. Zo is bijvoorbeeld de inzet van een grotere capaciteit van de WKK (warmte krachtkoppeling) of mestdroger mogelijk, waardoor meer geluid en meer ammoniak (NH₃) en meer stikstofoxiden (NO_x) geëmitteerd kunnen worden. De Commissie denkt daarbij bijvoorbeeld aan het volledig omzetten van het biogas naar elektriciteit en warmte, waardoor de WKK een grotere capaciteit moet hebben dan waar in het MER vanuit is gegaan. Deze uitvoeringsvariant is nu niet in het MER beschreven.

De consequentie hiervan is dat er binnen de ruimte die het bestemmingsplan biedt grotere milieueffecten kunnen optreden dan nu in het MER beschreven staat. Het MER biedt op dit punt dus een onjuist beeld.

De Commissie adviseert om voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen in een aanvulling op het MER:

- de uitvoeringstechnische variant(en) binnen de ruimte die het bestemmingsplan biedt te onderzoeken op milieueffecten;
- de effectbeoordeling aan te passen waarbij wordt uitgegaan van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan.

Als het echter de bedoeling is niet meer milieueffecten te veroorzaken dan in het MER is beschreven, is het natuurlijk ook mogelijk om in het bestemmingsplan gedetailleerder te omschrijven wat wel en niet is toegestaan, zodanig dat het plan past binnen de bandbreedte van het MER.

⁴ Omgevingsvergunning fase 1, onderdeel milieu (datum 14 juni 2013).

2.2 Effectbeschrijving en –beoordeling

2.2.1 Lucht

Stikstofemissies

De Commissie is van mening dat de in het MER de stikstofemissie van de te realiseren installatie wordt onderschat. De ammoniakuitstoot vanuit de droger met luchtwasser alsmede door het hygiëniseren van het digestaat is in het MER geheel buiten beschouwing gebleven. De basisinformatie hiervoor is aanwezig in twee onderzoeken (bijlagen bij de omgevingsvergunning)⁵ waarin een min of meer vergelijkbare drooginstallatie met luchtwasser is bemeten.

De Commissie is verder van oordeel dat in het MER de maximale omvang van de WKK onterecht niet is beschouwd en de emissies uit de transportbewegingen onterecht niet nader zijn gekwantificeerd.

De consequentie van deze tekortkomingen is dat de maximale toename in stikstofemissie daardoor naar alle waarschijnlijkheid groter is dan waar in het MER vanuit is gegaan.

De Commissie adviseert daarom om voor het besluit over het bestemmingsplan in een aanvulling op het MER de emissies nader te specificeren en te bezien of de gegeven conclusies hierop aangepast moeten.

Geur⁶

In het MER zijn (op pagina 63 en verder) de gevolgen voor geurhinder in beeld gebracht. De bijdrage van de activiteiten in het plangebied zijn als verwaarloosbaar aangemerkt ten opzichte van de overige activiteiten (kalverhouderij) van de initiatiefnemer. Deze overige activiteiten vinden buiten het voor dit MER relevante plangebied plaats. Hierdoor is geen zicht op de daadwerkelijk bijdrage van hetgeen het bestemmingsplan mogelijk maakt.

Ook is de Commissie van mening dat de gehanteerde uitgangspunten bij de effectbeschrijving niet duidelijk zijn. Onduidelijk is bijvoorbeeld welke vaste co-producten (naast gras dat in balen wordt aangeleverd) wel en welke niet mogen worden toegepast en hoe en waar de opslag van deze vaste producten zal gaan plaatsvinden. Deze informatie is ook in het bestemmingsplan niet opgenomen. In het MER wordt gesproken over (berm)gras en producten uit de levensmiddelenindustrie. In het akoestisch onderzoek wordt gesproken over mais. Hierdoor is de geuremissie mogelijk onderschat.

⁵ – EretecUA Bericht Nr: 5031-1209-02: Bericht über Emissionsmessungen im Abgas der Gärresttrocknung sowie Messung der Raumluft.

– ZECH Messbericht nr LG5605.1/01: über olfaktometrische Messungen zur Bestimmung der Geruchsemissionen in der Abluft eines Gärresttrockners bei der LTGB Limited in Lindern.

⁶ Een aantal zienswijzen geeft aan dat er mogelijk H₂S zal worden geëmitteerd. De Commissie is van mening dat mogelijk emissie van H₂S via fakkel of WKK zal plaatsvinden. Daardoor vindt volledige verwijdering van H₂S plaats.

Verder is de Commissie van mening dat de geuremissie uit de voormenger is onderschat. Het voormengen vindt in de buitenlucht plaats waarbij door het mengen mogelijk geuremissies plaatsvinden.

Onderdeel van een geurbeoordeling in een plan-MER vormt ook het bepalen van de cumulatieve effecten ter hoogte van gevoelige bestemmingen (omwonenden) van de geuremissie uit het plangebied samen met de in de omgeving gelegen andere geurbronnen. In het MER is alleen een beschouwing opgenomen van de toename van geuremissie ten opzichte van de reeds bestaande geuremissie van de kalverhouderij van initiatiefnemer. Andere veehouderijen zijn buiten beschouwing gebleven en ook de berekening van de cumulatieve effecten (de cumulatieve geurimmissie) op omwonenden ontbreekt.

De consequentie is dat het nu niet mogelijk is om te toetsen of het MER een juist beeld schetst van de te verwachten geurimmissie in de omgeving en de kans op geurhinder.

De Commissie adviseert daarom om voorafgaande aan de besluitvorming over het bestemmingsplan de geuremissies nader te specificeren en de effectbeschrijving en -beoordeling (geurimmissies) aan te passen.

Luchtkwaliteit

Het MER gaat niet in op de effecten voor $PM_{2,5}$. Formeel is dit onjuist omdat per 1 januari 2015 aan de grenswaarde moet worden getoetst. $PM_{2,5}$ is een fractie van PM_{10} . Gezien de bijdrage aan PM_{10} van het plan en de heersende achtergrondconcentratie $PM_{2,5}$ is echter geen sprake van een overschrijding van deze grenswaarde. Om die reden acht de Commissie dit voor dit plan nu geen essentiële tekortkoming.

2.2.2 Geluid

Bij het MER is een akoestisch onderzoek gevoegd dat is uitgevoerd voor de omgevingsvergunning. Zoals aan het begin van dit advies is opgemerkt, is hierbij niet uitgegaan van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

In het MER is uitgegaan van gemiddelde aantallen vrachtwagenbewegingen waarbij is aangenomen dat er iedere dag van het jaar bewegingen zullen plaatsvinden, uitsluitend overdag (tabel 5.1). Deze benadering is methodisch onjuist volgens de Commissie. Uitgegaan moet worden van een representatieve bedrijfssituatie op etmaalbasis. Dit is een relatief druk etmaal dat meer dan twaalf keer per jaar voorkomt.⁷

Verder worden in het MER de transportbewegingen op jaarbasis verdeeld over alle dagen van het jaar (tabel pagina 56). Dit acht de Commissie een niet realistisch uitgangspunt. Op jaar-

⁷ Zie ook de Handleiding meten en rekenen industrielawaai <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2011/03/22/handleiding-meten-en-rekenen-industrielawaai.html> .

basis vinden activiteiten plaats gedurende circa 250 dagen per jaar. In het MER is ook opgenomen (pagina 55) dat aanvoer niet elke dag plaatsvindt, dat bevestigt dat er dagen zijn met meer dan een gemiddeld aantal transporten over alle dagen van het jaar.⁸

Daarnaast constateert de Commissie dat niet alle gehanteerde uitgangspunten juist zijn:

- in het MER staat dat de aanvoer van mest rechtstreeks naar de mestvergister plaatsvindt, dat betekent dat deze vrachtwagenbewegingen geheel aan het plan moeten worden toegerekend en niet deels beschouwd kunnen worden als reeds bestaande activiteiten van de initiatiefnemer buiten het plangebied.
- de maximale geluidniveaus door de transportbewegingen voor de aanvoer van mest en afvoer van digestaat (optrekken en afblazen remsysteem) zijn onderschat. Een maximaal piekbronvermogen van 103 dB(A) voor degelijke grote vrachtwagens van circa 35 ton is niet realistisch. Voor de andere transportbewegingen is een meer realistische waarde van 108 dB(A) aangehouden.
- in het akoestisch onderzoek is geen rekening gehouden met de geluidemissie afkomstig van de fakkel (ook niet voor een incidentele bedrijfssituatie). Gezien de geringe capaciteit van de WKK en de fluctuaties in biogas productie is een regelmatige (vaker dan 12 malen per jaar) inzet van de fakkelinstallatie aan de orde.

De consequentie is dat de geluidbelasting naar de omgeving naar verwachting hoger is dan nu uit het MER blijkt.⁹

De Commissie adviseert om voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen in een aanvulling op het MER de geluidseffecten op basis van de juiste uitgangspunten en volgens de juiste methodiek te bepalen.

2.2.3 Natuur

De toe- en afname van stikstofemissie en de depositie van ammoniak op omliggende natuurgebieden is een belangrijk aandachtspunt. De Commissie vindt dit onderdeel in het MER onvoldoende en niet juist beschreven. Het bestemmingsplan wordt gewijzigd naar de bestemming bedrijf voor het realiseren van een mestvergister op het perceel dat nu in gebruik is als weiland. De Natuurbeschermingswet vraagt voor deze wijziging van het bestemmingsplan om inzicht in de effecten van deze wijziging ten opzichte van de huidige feitelijke situatie. Wanneer niet uitgesloten kan worden dat significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden optreden moet een Passende beoordeling worden opgesteld.

In het MER (pagina 48) is de conclusie "*de depositie als gevolg van extra stikstofemissie vanuit het plangebied is lager dan de depositie als gevolg van de vermeden emissie ten opzichte van de huidige situatie. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn op voorhand uit te sluiten. Een Passende beoordeling is hierdoor voor dit bestemmingsplan niet aan de orde*".

⁸ In de zienswijzen worden ook het aantal transportbewegingen aan de orde gesteld.

⁹ Dit komt ook in diverse zienswijzen naar voren.

Om deze conclusie te kunnen trekken is in het MER gekeken naar de toename in stikstofemissie vanuit het plangebied (het perceel voor de mestvergister). Ook is berekend welke afname in de omgeving van het plangebied (bij de kalverhouderij) kan worden gerealiseerd. Omdat deze afname geen onderdeel uitmaakt van deze bestemmingsplanherziening en plaatsvindt buiten het plangebied is dit een zogenoemde mitigerende maatregel. Het meerekenen van de effecten van mitigerende maatregelen voorafgaand aan een Passende beoordeling (zoals in dit MER is gedaan) is methodisch onjuist. Mitigerende maatregelen mogen pas in de Passende beoordeling worden gebruikt om aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden met zekerheid uit te sluiten.

Wanneer de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan worden benut is een grotere toename in stikstofemissie en de daarbij behorende depositie mogelijk dan waar in het MER vanuit is gegaan (zie ook §2.2.1 van dit advies).

Daarnaast is de Commissie van mening dat de in het MER beschreven mogelijke mitigerende maatregelen om de toename in stikstofemissie uit de mestvergister teniet te doen niet allen zo effectief zijn als in het MER beschreven staat. De redenering ten aanzien van emissiereductie door een minder langdurige opslag van mest in de mestopslag op de naast het plangebied gelegen kalverhouderij is volgens de Commissie onjuist. In de kalverhouderij is het gebruikelijk dat mest regelmatig wordt afgevoerd uit de afdelingen. Dit leidt echter niet tot een substantiële reductie van de totale ammoniakemissie uit de stal omdat de emissie vanaf de roostervloer hierdoor niet wordt beïnvloed. Ook blijft er na het afdalen van de mest, een resthoeveelheid mest op de keldervloer achter waardoor de kelderemissie zelf ook niet of nauwelijks zal verminderen. Het frequent wegpompen van mest uit de afdelingen is derhalve geen effectieve methode om de ammoniakemissie uit de stal te reduceren.

De Commissie verwacht dat het toepassen van erkende emissie reducerende technieken (luchtwassers) op de stallen van de naast het plangebied gelegen kalverhouderij wel effectief zouden kunnen worden toegepast als mitigerende maatregel. Of de inzet van deze technieken echter voldoende effectief is om de toename in stikstofemissie teniet te doen is zonder nader onderzoek niet met zekerheid aan te geven.

De consequentie van bovenstaande is dat op basis van de gegevens in het MER nog niet gezegd kan worden dat er geen nadelige effecten zijn op beschermde natuur.

De Commissie adviseert om voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen in een Passende beoordeling te onderzoeken wat de toename van stikstofemissie (en bijbehorende depositie) uit het plangebied gaat worden uitgaande van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan, vervolgens inzicht te geven in de mogelijke mitigerende maatregelen om deze toename te voorkomen en daarbij in te gaan op hoe effectief en realistisch deze maatregelen zijn.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van Burgemeester en wethouders gemeente Ede naar aanleiding van het initiatief tot een mestvergister door de v.o.f. Van den Top

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Ede

Besluit: wijzigen van bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: Plan-m.e.r. vanwege kaderstelling D18.1-7 en Passende beoordeling

Activiteit: De gemeente Ede heeft het voornemen het bestemmingsplan van een agrarisch perceel (weiland) ter plaatse van Otterloseweg 54-56 te Wekerom te wijzigen naar de bestemming 'bedrijf' zodat op deze locatie een mestvergister kan worden gerealiseerd.

Procedurele gegevens:

Kennisgeving MER: 4 maart 2015

Ter inzage legging MER: 5 maart 2015 t/m 15 april 2015

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 10 maart 2015

Voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 7 mei 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. S. Bokma

dhr. dr. F.H. Everts

mw. ir. C.T. Smit (secretaris)

mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)

dhr. ir. P.P.A. van Vugt

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Om zich op de hoogte te stellen van de situatie ter plekke heeft de Commissie op 25 maart 2015 een bezoek gebracht aan de locatie en daarbij gesproken met vertegenwoordigers van de gemeente en de omwonenden.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Bestemmingsplan Agrarisch Buitengebied Omgeving Otterloseweg 54-56 te Wekerom PlanMER, HaskoningDHV Nederland B.V., oktober 2014;
- Samenvatting MER Bestemmingsplan Agrarisch buitengebied omgeving Otterloseweg 54-56 te Wekerom, RoyalHaskoningDHV, 9 oktober 2014;
- Agrarisch Buitengebied "Omgeving Otterloseweg 54-56 te Wekerom", Bestemmingsplan, gemeente Ede;
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau Ten behoeve van de milieueffectrapportage bij het bestemmingsplan Wekerom, Otterloseweg 54-56, juli 2014;
- Advies Mestvergister gemeente Ede, advies planologische procedure mestvergistingsinstallatie Otterloseweg 54-56 te Wekerom, Dienst Landelijk Gebied, 30 augustus 2012;
- Memo naar aanleiding van gestelde vragen bij het locatiebezoek op 25 maart 2015;
- Aangevraagde omgevingsvergunningen met bijlagen.

De Commissie heeft kennis genomen van 18 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 20 april 2015 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., bij haar advies betrokken.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Mestvergistingsinstallatie Otterloseweg te Wekerom

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

